

14 maja 2020r.

DORAŻNA KOMISJA RADY MIASTA LUBLIN DS. WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

Podsumowanie pracy
oraz rekomendacje
w zakresie współpracy międzynarodowej

– Lublin 2020 –

I. WSTĘP

Rozwój współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego związany jest nierozzerwalnie z tendencjami rozwojowymi, które zachodziły na obszarze Unii Europejskiej na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Jako pierwsze uregulowanie prawne wskazać można Europejską konwencję ramową o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi z dnia 21 maja 1980 r. Następnym krokiem do zacieśnienia działań w obszarze współpracy międzynarodowej było uchwalenie w 1981 r. Europejskiej Karty Regionów Przygranicznych i Transgranicznych. Kolejnym dokumentem, określającym możliwe formy współpracy międzynarodowej jednostek samorządu terytorialnego, jest Europejska Karta Samorządu Terytorialnego, przyjęta 15 października 1985 roku, a ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku. Zgodnie z art. 10 niniejszej karty samorządy lokalne mają prawo współpracować z innymi społecznościami lokalnymi oraz zrzeszać się z nimi, w granicach określonych prawem, w celu realizacji zadań, które stanowią przedmiot ich wspólnego zainteresowania.

Intensywny rozwój współpracy międzynarodowej Lubina jest konsekwencją wdrażania Strategii rozwoju Lublina na lata 2013-2020, definiującej cztery obszary rozwojowe miasta: Otwartość, Przyjazność, Przedsiębiorczość, Akademickość. Wszystkie dotyczą bezpośrednio umiędzynarodowienia miasta. W ostatnim dziesięcioleciu Lublin, kontynuując zainicjowaną w ubiegłym wieku współpracę z krajami „starej” Europy, skoncentrował się na zbudowaniu relacji z partnerami z Europy Wschodniej i Południowej. Dziś Lublin ma 25 miast partnerskich i 20 miast zaprzyjaźnionych zarówno z krajów tzw. „starej Europy”, Europy Środkowo-Wschodniej (największa ilość to miasta ukraińskie – 11) z Bałkanów, jak również miasta bliźniacze w Azji (Chiny) i Ameryce Północnej (USA, Kanada). Pierwszymi miastami partnerskimi Lublina są Nancy we Francji (od 1988 r.), Munster (od 1991 r.), Delmenhorst (od 1992 r.). W ostatnim okresie, Miasto Lublin koncentrowało się na prężnych ośrodkach miejskich (Charków, Iwano-Frankiwnsk) oraz na stolicach państw (Tbilisi, Wilno, Kiszyniów, Tirana).

Współpracując z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi Lublin wspiera działania władz lokalnych, instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz stwarza warunki do współpracy wyższych uczelni i biznesu. Każdego roku realizowane są dziesiątki transgranicznych projektów i inicjatyw wymiany doświadczeń między samorządami, wydarzeń kulturalnych, oświatowych, sportowych, pozwalających na realną współpracę przedstawicieli miast, w tym uczelni wyższych, placówek oświatowych, instytucji kultury, organizacji pozarządowych i biznesu. Realizowane przez miasto projekty wspomagają rozwój edukacji, podnoszenie kwalifikacji zawodowych, wspierają lubelską gospodarkę i rynek pracy, środowisko, zdrowie

mieszkańców czy bezpieczeństwo. Pozyskane środki wspierają promocję miasta w Polsce i Europie. Elementem bezpośredniej współpracy jest też udział przedstawicieli władz w ważnych wydarzeniach w miastach partnerskich w tym obchodach świąt miasta, (Dni Miasta Nowy Sad (Serbia)), 1000-lecia Miasta Brześć, Dni Europy w miastach ukraińskich. Liczne delegacje miast partnerskich uczestniczyło w obchodach 700-lecia Lublina i Jubileuszu 450-lecia Unii Lubelskiej.

Lublin jest członkiem wielu sieci i organizacji międzynarodowych: Euroregionu Bug, międzynarodowych sieci Eurocities; skupiającej miasta uniwersyteckie i uczelnie EUniverCities oraz programu sieci miast międzykulturowych Rady Europy. W 2019 roku, Lublin dołączył do wspierającej edukację zawodową organizacji XARXA FP oraz Emerging Europe Alliance wspierającym innowacje i kreatywność w Europie Wschodniej.

Ważnym dorocznym wydarzeniem, będącym okazją do współpracy regionalnej, jest Kongres Inicjatyw Europy Wschodniej, organizowany przez Miasto Lublin i Samorząd Województwa Lubelskiego. Od 2012 roku, Kongres jest miejscem spotkań praktyków współpracy rozwojowej i transgranicznej oraz stanowi platformę dialogu środowisk nauki, kultury, edukacji, władz samorządowych i państwowych, twórców i decydentów z tej części Europy. Przyjęte w Lublinie rozwiązania z zakresu zarządzania, konsultacji społecznych i partycypacji mieszkańców są z powodzeniem wykorzystywane w krajach sąsiednich. Obrady Kongresu, organizowane są wokół linii programowych, corocznie określonych przez Radę Programową. Były nimi między innymi: Regionalne Partnerstwa, Dziedzictwo i Pojednanie, Demokracja Lokalna, Nauka i Edukacja, Turystyka, Kultura, Innowacje i Biznes, Mobilność, Równość, Polityka i Bezpieczeństwo. Kongresowi towarzyszy szereg wydarzeń uzupełniających, takich jak Giełda Grantodawców oraz liczne wydarzenia kulturalne.

Świadectwem docenienia współpracy międzynarodowej miasta Lublin, jest elitarna Nagroda Europy, przyznana w 2017 roku przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy. Przyznanie tego najwyższego wyróżnienia Rady Europy poprzedziło kilkanaście lat, systematycznej pracy, opisywanej dorocznymi, obszernymi raportami przygotowywanymi przez Kancelarię Prezydenta Miasta Lublin. **Właśnie ciągłość prezentacji dorobku miasta w obszarze międzynarodowym** była jednym z powodów uhonorowania Lublina. W ocenie podkomisji ds. Nagrody Europy: „Lublin istotnie rozwinął współpracę międzynarodową i wyróżnił się działaniami z miastami partnerskimi, wykazał więzi z zagranicznymi społecznościami lokalnymi, ale także był organizatorem wydarzeń proeuropejskich”. (cyt. za komunikatem prasowym kapituły nagrody). W efekcie wygranej, Lublin był gospodarzem Walnego Zgromadzenia Stowarzyszenia Laureatów Nagrody Europy w 2018 i wspierał merytorycznie Iwano Frankiwsk (Ukraina) i Nilüfer, (Turcja) – miasta partnerskie Lublina – **w przygotowywaniu ich własnych aplikacji.**

Wyjątkowy charakter współpracy międzynarodowej Lublina można było dostrzec w

czasie kryzysu związanego z pandemią koronawirusa. Lublin jako jedno z nielicznych miast w Europie od początku kryzysu podtrzymywał relacje z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi, ambasadami i konsulatami. Dzielił się doświadczeniem walki z koronawirusem z korporacjami samorządowymi i gminami m.in. w Ukrainie. Wspierając studentów zagranicznych i innych mieszkańców obcokrajowców, konsekwentnie budował podstawy do odbudowy relacji opartych na otwartości, po zakończeniu kryzysu.

II. PODSUMOWANIE PRACY KOMISJI

Doraźna Komisja Rady miasta Lublin ds. Współpracy Międzynarodowej została powołana uchwałą Nr 253/vii/2019 Rady miasta Lublin z dnia 30 maja 2019 r., w sprawie powołania doraźnej Komisji Rady miasta Lublin ds. Współpracy Międzynarodowej, pierwotnie w składzie dziewięcioosobowym, jednak finalnie, Komisja obradowała w składzie sześcioosobowym, na poszczególnych posiedzeniach w okresie od września 2019 roku do maja 2020 roku. Przedmiotem działania Komisji było:

- przygotowanie założeń strategii rozwoju współpracy międzynarodowej, w tym promocji międzynarodowej miasta Lublin;
- wypracowanie kierunków oraz form współpracy międzynarodowej;
- przedłożenie Radzie Miasta propozycji nawiązywania współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw;
- współpraca z Prezydentem miasta Lublin oraz podległymi mu jednostkami w zakresie działań związanych z organizacją obchodów 450. rocznicy Unii Lubelskiej.

Komisja na dziewięciu posiedzeniach zajmowała się takimi zagadnieniami jak:

- 1) **2 września 2019 roku** – dotychczasowa współpraca międzynarodowa miasta Lublin. Komisja, w kompleksowym ujęciu, wysłuchała informacji na temat zakresu współpracy międzynarodowej, realizowanej przez miasto, głównych dziedzin, podmiotów w niej uczestniczących, a także realizowanych przez miasto programów. Komisja dodatkowo zapoznała się z pracą Biura – Centrum Współpracy Międzynarodowej i zadaniami poszczególnych referatów.
- 2) **21 października 2019 roku** – współpraca z miastem partnerskim studium przypadku Nancy (Francja), Iwano-Frankiwsk (Ukraina) – Komisja wysłuchała szczegółowych informacji nt. wyżej wymienionych miast partnerskich, w tym: głównych dziedzin współpracy, realizowanych przedsięwzięć, okresu jej trwania, planów na przyszłość.

- 3) **4 listopada 2019 roku** – współpraca międzynarodowa miasta Lublin w obszarze kultury. Na posiedzeniu komisja zapoznała się z obszerną prezentacją działań na temat współpracy międzynarodowej, a w szczególności Strategii Rozwoju Kultury na lata 2013-2020, Strategii Współpracy Terytorialnej na lata 2014-2020, oraz narzędziach promocji Miasta jako marki lokalnej, jak również wydarzeniach kulturalnych towarzyszących jubileuszowi 450-lecia zawarcia Unii Lubelskiej, angażujących partnerów zagranicznych.
- 4) **18 listopada 2019 roku** – międzynarodowa współpraca gospodarcza miasta Lublin. Komisja zapoznała się z informacjami, w formie prezentacji multimedialnej, udzielonymi przez Wydział Strategii i Przedsiębiorczości na temat struktury i zadań realizowanych przez poszczególne komórki wydziału, projektów międzynarodowych z udziałem miasta Lublin oraz działalnością klastrów (medyczny, biotechnologiczny, IT) funkcjonujących w Lublinie.
- 5) **9 grudnia 2019 roku** – międzynarodowa współpraca gospodarcza miasta Lublin realizowana przez Port Lotniczy Lublin S.A. oraz Lubelski Klub Biznesu. Komisja przyjęła do wiadomości informacje na temat działalności i form współpracy realizowanej przez Lubelski Klub Biznesu oraz Port Lotniczy Lublin S.A.
- 6) **20 stycznia 2020** – międzynarodowa współpraca gospodarcza miasta Lublin, formy i zakres współpracy zagranicznej realizowany w ramach Lubelskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (SSE). Komisja wysłuchała szczegółowych informacji nt. powstania, funkcjonowania SSE, działających na jej terenie firm oraz polityki miasta w odniesieniu do zagospodarowania terenu Strefy. Komisja przy tej okazji dokonała wizji lokalnej terenu Strefy oraz udała się z wizytą studyjną do siedziby Intrograf-Lublin S.A. i wysłuchała informacji o jej działalności.
- 7) **24 luty 2020** – międzynarodowa współpraca akademicka, realizowana przez lubelskie uczelnie wyższe; sposoby budowania międzynarodowego potencjału akademickości. Komisja wysłuchała informacji na temat zakresu oraz form współpracy międzynarodowej realizowanej przez lubelskie państwowe i prywatne uczelnie wyższe, z udziałem przedstawicieli tj.: Uniwersytetu Marii-Curie Skłodowskiej, Politechniki Lubelskiej, Wyższej Szkoły Społeczno-Przyrodniczej im. W. Pola oraz Uniwersytetu Przyrodniczego. Współpracę międzynarodową oraz programy dla studentów anglojęzycznych referowali przedstawiciele poszczególnych uczelni.
- 8) **20 kwietnia 2020 roku** – współpraca międzynarodowa szkół i wymiana młodzieży. Komisja przyjęła do wiadomości informacje dotyczące współpracy

międzynarodowej szkół i wymiany młodzieży, form współpracy i mechanizmów finansowania. W odpowiedzi na prośbę Komisji Dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej przekazał Robocze zestawienie informacji o miastach partnerskich i zaprzyjaźnionych miasta Lublin.

- 9) **14 maja 2020 roku** – podsumowanie prac Komisji i przygotowanie rekomendacji w zakresie współpracy międzynarodowej, do Strategii Rozwoju Lublina na lata 2020-2030. Przyjęcie sprawozdania z działalności Komisji.

III.KONKLUZJE

- 1) **Współpraca międzynarodowa jest i powinna pozostać istotnym elementem rozwoju Lublina, częścią codziennej pracy urzędu, szkół i instytucji kultury.** Przynosi korzyści ekonomiczne, społeczne, wizerunkowe dla miasta i jego mieszkańców. Jest też narzędziem podnoszenia kwalifikacji urzędników. Ma szczególne znaczenie w okresie wychodzenia z kryzysu związanego z pandemią koronawirusa.

Biuro – Centrum Współpracy Międzynarodowej pełni kluczową rolę w inicjowaniu i koordynowaniu współpracy z partnerami zagranicznymi oraz wsparciu wydziałów, komórek i jednostek organizacyjnych w realizacji tej współpracy. Należy dążyć do uproszczania procedur związanych z realizacją międzynarodowych projektów przez wydziały i jednostki organizacyjne w ramach realizowanych zadań i posiadanych środków, wspierać je w planowaniu i realizacji projektów oraz pozyskiwaniu środków zewnętrznych w tym zagranicznych.

Należy wypracować formułę okresowych przeglądów współpracy z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi (np. w cyklu 2-letnim) oraz podejmowania decyzji dotyczących ew. wygaszania nieaktywnych partnerstw. Wypracować formułę udziału radnych w międzynarodowych wizytach wyjazdowych i przyjazdowych; określić ich rolę w podejmowanych działaniach oraz ramy finansowe w obrębie budżetu BRM.

- 2) **Istotne jest wzmocnienie roli Lublina, jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, poprzez poprawę wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, podniesienie konkurencyjności gospodarczej i poszerzenie przestrzeni dla biznesu.** Sprzyjać temu będzie włączenie Lublina w realizację strategii Trójmorza – dzięki strategicznemu usytuowaniu Lublina istnieje perspektywa włączenia miasta w

projekt rozwoju europejskiej sieci połączeń infrastruktury drogowej, cyfrowej oraz energetycznej. Ważne jest aby Lublin, jako jeden z ważniejszych ośrodków miejskich na powstającej międzynarodowej trasie Via Carpatia, odgrywał aktywną rolę we wzmacnianiu relacji między samorządami, przykładem takiego działania może być wzmocnienie relacji partnerskich z miastami Debreczyn oraz Timișoara, które podobnie jak Lublin, znajdują się na trasie tego międzynarodowego szlaku komunikacyjnego.

- 3) **Kierunkiem rozwoju działań międzynarodowych Lublina powinno być pełnienie roli lidera budującego współpracę samorządów krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz krajów Partnerstwa Wschodniego.** Szczególnie znaczenie należy przykładać do inicjatyw takich jak Kongres Inicjatyw Europy Wschodniej, udziału miasta w międzynarodowych sieciach współpracy oraz udziału w projektach międzynarodowych. Sprzyjać temu będzie rozbudowa połączeń komunikacyjnych w kierunku Lwowa i Łucka. Jednym z możliwych sposobów promocji Lublina jest wykorzystanie targów Lublin jako ośrodka wystawienniczego mającego na celu przyciąganie pochodzących z krajów Partnerstwa Wschodniego wystawców pragnących znaleźć potencjalnych klientów na rynku polskim i europejskim.

- 4) **Należy wzmacniać prestiż i rozwój szkolnictwa wyższego.** Wykorzystywać potencjału akademickiego miasta poprzez wspieranie promocji lubelskich uczelni za granicą. Ważne znaczenie ma kontynuacja projektu *Study in Lublin*. Działania mające na celu zwiększenie liczby zagranicznych studentów na lubelskich uczelniach, wpisują się nie tylko w trend globalnej migracji w celach edukacyjnych, ale przede wszystkim równoważą negatywny wpływ niżu demograficznego, powodującego zmniejszenie liczby chętnych do studiowania. Wspierać lubelskie uczelnie we współpracy z ich zagranicznymi partnerami poprzez np. promocję oferty edukacyjnej, poszerzanej konsekwentnie o kierunki wykładane w językach obcych. Aspektem, pozwalającym patrzeć pozytywnie w przyszłość, są dane wskazujące na wzrastającą liczbę studentów zagranicznych, co w konsekwencji przekładać się będzie na większe umiędzynarodowienie Lublina, wymianę zasobów, transfer nowej wiedzy oraz idei. Podczas realizacji tego celu istotną rolę odgrywać będzie m.in.: systematyczne podnoszenie jakości kształcenia, umiędzynarodowienie tego procesu oraz badań naukowych, pomoc instytucjom akademickim w popularyzacji osiągnięć naukowych i współpracy na arenie międzynarodowej, a także współorganizowanie seminariów i konferencji naukowych, stały proces doskonalenia kadry naukowej w rozwoju naukowym oraz zwiększenie otwartości lubelskich uczelni na potrzeby nauki europejskiej. Wynikiem działań promujących lubelskie uczelnie na arenie międzynarodowej będzie zwiększenie liczby osób wybierających Lublin jako najlepsze miejsce do studiowania oraz podnoszenia kwalifikacji.

- 5) **Tworzenie warunków dla lokalizacji w Lublinie central i przedstawicielstw organizacji oraz instytucji krajowych i międzynarodowych;** służyć temu może aktywny udział w pracach związków i organizacji miast na szczeblu międzynarodowym; Eurocities, EUniverCities, a także współpraca z europejskimi metropoliami. Aktywne uczestnictwo Lublina w strukturach skupiających metropolie oraz intensyfikacja współpracy z ośrodkami metropolitalnymi pozwoli na bieżące śledzenie tendencji rozwojowych oraz wymianę doświadczeń. Efekty realizacji celu wpłyną na wzrost pozycji Lublina w europejskich rankingach miast i obszarów metropolitalnych oraz przyczynią się do wzrostu prestiżu miasta.

Szczegółowe rekomendacje dotyczące kluczowych, różnych aspektów współpracy międzynarodowej

I) O charakterze ogólnym

1) REKOMENDACJA

Ustanowienie systemowej, przejrzystej procedury udziału radnych w międzynarodowych wizytach wyjazdowych i przyjazdowych; określenie ich roli oraz ram finansowych w obrębie budżetu BRM;

2) REKOMENDACJA

Wprowadzenie okresowych przeglądów współpracy z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi, w cyklu 2.letnim oraz przedkładanie stosownego sprawozdania Radzie miasta Lublin;

3) REKOMENDACJA

Zbadanie możliwości formalnych wygaszania umów o partnerstwie miast, jeśli dany partner jest nieaktywny. Określenie zasad i kryteriów rozwiązywania partnerstw;

II) W obszarze kultury

1) REKOMENDACJA

Promocja miasta Lublin za granicą poprzez prezentacje artystów lubelskich podczas wydarzeń kulturalnych organizowanych przez miasta partnerskie i zaprzyjaźnione Lublina

Udział artystów i grup artystycznych z Lublina w oficjalnych wydarzeniach w miastach partnerskich i zaprzyjaźnionych, jak też artystów i zespołów z miast partnerskich w Lublinie (Dni Miasta, obchody partnerstwa, rocznice historyczne), np.: prezentacje Zespołu Wokalnego *Sine Nomine* z Miejskiego Domu Kultury „Pod Akacją” w Lublinie na Festiwalu Bożonarodzeniowym „Kolęda na Majzlach” w Iwano-Frankiwsku na Ukrainie w 2018 r., organizacja warsztatów Anny Chabros-Piłat w ramach Festiwalu Animacji „Zadzerkalla” w Łucku na Ukrainie (2017 r.).

2) REKOMENDACJA

Włączenie Lublina w transgraniczne projekty kulturalne realizowane we współpracy z partnerami z Europy Środkowo-Wschodniej i Zachodniej

Dążąc do realizacji różnorodnych działań w zakresie międzynarodowej współpracy kulturalnej Lublin chętnie inicjuje lub włącza się jako partner w realizację międzynarodowych projektów. Projekty międzynarodowe przyczyniają się do wzmocnienia potencjału i zwiększenia kompetencji lubelskich operatorów kulturalnych. Realizacja wspólnych przedsięwzięć z partnerami zagranicznymi pozwala na budowanie długotrwałych kontaktów, opartych na wzajemnym poznaniu i dialogu. Realizowane przez Wydział Kultury oraz miejskie instytucje kultury i organizacje pozarządowe międzynarodowe projekty kulturalne wspierane są bezpośrednio lub pośrednio przez następujących krajowych i międzynarodowych donatorów (m.in. MSZ, MKiDN, Komisję Europejską, Fundusz Wyszehradzki, Radę Europy). Przykładowe projekty to: „Blżej siebie. Trzy kultury, jedna Europa – współpraca instytucji kultury, organizacji pozarządowych i animatorów”, „Europejski Lublin - współpraca na rzecz kultury”, „CreArt. Sieć miast na rzecz twórczości artystycznej”.

3) REKOMENDACJA

Wspieranie działań instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych w zakresie nawiązywania i rozwoju partnerstw oraz realizacji międzynarodowych inicjatyw kulturalnych

Lubelskie instytucje kultury i organizacje pozarządowe zajmujące się działalnością kulturalną prowadzą intensywną współpracę międzynarodową zarówno w formie impresaryjnej, jak i projektowej, a prezentacja zjawisk artystycznych i kulturowych z Europy Środkowo-Wschodniej i Zachodniej jest często stałym i ważnym elementem programowym wielu cyklicznych wydarzeń i festiwali (Jarmark Jagielloński, Inne Brzmienia Art'n'Music Festival, Carnaval Sztukmistrzów, Międzynarodowy Festiwal Jazz Bez, Słodko - Gorzki Festiwal Teatralny Sąsiedzi, Polsko-Ukraińskie Spotkania Mistrzów Słowa (Ogólnopolskie Konkursy Recytatorskie Poezji i Prozy Ukraińskiej, Konkursy Poezji i Prozy Polskiej na Ukrainie) i in.).

4) REKOMENDACJA

Udział Lublina w międzynarodowych organizacjach, sieciach i programach współpracy na poziomie samorządów, organizacji kulturalnych bądź grup artystycznych

Miasto Lublin uczestniczy w licznych międzynarodowych sieciach, m.in.: Europejskiej Sieci Miast Eurocities (od 2004 r.), sieci Miasta Międzykulturowe (od 2008 r.), Znak Dziedzictwa Europejskiego (od 2015 r.), IETM (Międzynarodowej Sieci Współczesnej Sztuki Performatywnej), Aerowaves (platforma tańca współczesnego i choreografii). Uczestnictwo we wspólnych projektach organizowanych w ramach sieci umożliwia budowanie wykwalifikowanych kadr kultury, podniesienie kwalifikacji zawodowych lokalnych managerów kultury, pozwala na promocję dokonań lubelskiego środowiska kulturalnego na arenie międzynarodowej.

5) REKOMENDACJA

Budowanie partnerstwa wschodniego jako projektu kulturowego

Lublin od wielu lat realizuje wschodnią politykę współpracy kulturalnej, przyczyniając się do integracji całego sektora kulturalnego Europy Środkowo Wschodniej. Działaniom tym przyświeca idea budowania wspólnej europejskiej przestrzeni kulturowej, włączającej wschodnich partnerów i respektując ich różnorodność. Podejmowane działania mają na celu przede wszystkim stworzenie platformy dla wymiany idei i dialogu przedstawicieli środowisk kulturalnych oraz wypromowanie innowacyjnych rozwiązań współpracy sektora kulturalnego.

III) W obszarze gospodarki

Ekosystemy gospodarcze

Aktualne trendy w gospodarce światowej, tradycje przemysłowe Lublina i zasoby ludzkie wykształcone na działających tu uniwersytetach, były inspiracją do realizacji koncepcji **Lubelskich Wyżyn Gospodarczych**. Strategia Lubelskich Wyżyn Gospodarczych zakłada współpracę w ramach priorytetowych branż na zasadzie poczwórnej helisy. Stronami współpracy są ośrodki akademickie, władze publiczne, środowisko biznesowe oraz organizacje pozarządowe. Z inicjatywy i przy wsparciu miasta Lublin, w priorytetowych dla rozwoju gospodarczego branżach powstały:

- Lubelska Wyżyna IT;
- Lubelska Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa;
- Lubelska Wyżyna Medyczna;

- Lubelska Wyżyna Lotnicza;
- Lubelska Wyżyna Biotechnologiczna.

Klustry, jako sformalizowane i koordynowane ekosystemy są nośnikiem rozwoju gospodarczego, innowacji i współpracy międzynarodowej. Stanowią często pierwszy punkt kontaktowy w nawiązywaniu relacji gospodarczych i naukowych z zagranicą. Zatem z inicjatywy miasta Lublin powstały:

- Lubelska Medycyna – Klaster Usług Medycznych i Prozdrowotnych (Gmina Lublin jest koordynatorem Klastra);
- Klaster Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa;
- Lubelski Klaster Zaawansowanych Technologii Lotniczych;
- Lubelski Klaster Biotechnologiczny.

Ich aktywny rozwój prowadzi do zwiększania rozpoznawalności Miasta na arenie międzynarodowej. Przykładem może służyć Klaster Lubelska Medycyna, zrzeszający obecnie 150 członków, który prowadzi aktywną, sformalizowaną na podstawie umów, współpracę międzynarodową z klastrami w Estonii, Łotwie, Chorwacji, Danii oraz we Włoszech oraz współpracuje z innowacyjnymi ekosystemami i instytucjami na Ukrainie, w Niemczech, Szwecji i Wielkiej Brytanii.

Klaster Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa nawiązał współpracę w Niemczech z TUM International GmbH i w Austrii z ACStyria Mobilitätscluster.

Współpraca w Klastrach sprzyja realizacji wspólnych projektów, w tym międzynarodowych, oraz organizacji międzynarodowych wydarzeń z udziałem ekspertów i specjalistów z poszczególnych branż. Wydarzenia te sprzyjają wymianie wiedzy i doświadczeń oraz są efektywną formą promocji Miasta i Regionu.

Przykładami takich wydarzeń międzynarodowych zorganizowanych przez Klustry są: organizowane przez Klaster Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa konferencje z cyklu YOKOTEN (Lean management i automatyzacja w produkcji. Wyżyna dobrych praktyk przemysłowych 2018", Yokoten 2019: Onboarding & SOP), czy organizowane przez Klaster Lubelska Medycyna z udziałem ekspertów z całego świata konferencje turystyki zdrowia przyjazdowej - „Health and Medical Tourism Summit – Eastern Europe 2018” i „International Health Tourism Forum – Lublin 2019”.

Organizacja konferencji dotyczących turystyki medycznej przyczynia się zarówno do efektywnej promocji oferty turystycznej Miasta oraz promocji podmiotów leczniczych z Lublina, jak również do wzrostu kompetencji podmiotów leczniczych z Lublina i Klastra Lubelska Medycyna w zakresie obsługi pacjentów i turystów z zagranicy.

1) REKOMENDACJA

Dalsze wspieranie, przez miasto Lublin, rozwoju i umiędzynarodowienie, w stosownych i pożądanym formach, ekosystemów gospodarczych oraz rozwój Lubelskich Wyżyn Gospodarczych, jako ekosystemów przyjaznych rozwojowi branż priorytetowych

Rozwój klastrów jako narzędzia rozwoju gospodarczego i naukowego oraz współpracy międzynarodowej powinien być nadal aktywnie wspierany przez miasto Lublin, z uwzględnieniem nowych inicjatyw w branżach priorytetowych dla rozwoju miasta. Branże priorytetowe definiowane jako nowoczesne usługi dla biznesu (BPO/SSC), IT, FinTech i HighTech, technologie informatyczne, branża motoryzacyjna, logistyki, biotechnologii oraz przetwórstwa żywności, prezentują największy potencjał rozwoju w regionie. Stronami tego procesu są ośrodki akademickie, władze publiczne, środowisko biznesowe oraz NGOs. Dzięki wymianie najlepszych praktyk, know-how, przy potencjale badawczo-rozwojowym i innowacyjnym regionu oraz budowaniu postaw obywatelskich, mogą przelożyć się na lokalny rozwój gospodarczy. Dodatkowo pozwoli to zwiększyć konkurencyjności podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście. Koncepcja jak już wspomniano na wstępie wyróżnia pięć ww. ekosystemów, (Lubelska Wyżyna IT, Lubelska Wyżyna Motoryzacyjna i Maszynowa, Lubelska Wyżyna Medyczna, Lubelska Wyżyna Lotnicza; Lubelska Wyżyna Biotechnologiczna), które mają największe szanse rozwoju w regionie.

2) REKOMENDACJA

Organizacja konferencji krajowych i międzynarodowych, seminariów oraz warsztatów branżowych we współpracy z partnerami krajowymi (m.in. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego) jak i zagranicznymi

Istnieje potrzeba organizacji w Lublinie we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, przynajmniej raz w roku, międzynarodowej konferencji dedykowanej rozwojowi innowacyjnych technologii w priorytetowych branżach (aktualnie brak jest takiej konferencji), na której przedstawiciele nauki i biznesu mogliby zapoznać się ze światowymi trendami w tym zakresie (rola edukacyjna i możliwość nawiązywania partnerstw i kontaktów biznesowych).

3) REKOMENDACJA

Intensyfikacja działań, przy zaangażowaniu i wsparciu miasta Lublin, na rzecz turystyki medycznej i zdrowotnej

Rozwój turystyki medycznej oraz turystyki medycznej przyjazdowej jest i powinien być ważnym elementem rozwoju oferty turystycznej miasta, sprzyja bowiem nie tylko rozwojowi usług dla zdrowia i usług medycznych, ale również pozostałych usług turystycznych i bazy hotelowej.

Biznes i promocja gospodarcza

1) REKOMENDACJA

Zdecydowanie szersza promocja gospodarcza miasta Lublin podczas targów, konferencji, spotkań branżowych o zasięgu globalnym

Organizacja spotkań branżowych, seminariów, konferencji, które ukierunkowane są na "graczy globalnych", sieciowanie kontaktów, organizacja i współorganizacja śniadań branżowych, spotkań networkingowych, co przekłada się na tworzenie przestrzeni umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej. Dotychczasowe działania były realizowane poprzez np.: Stoisko wystawiennicze podczas *MIPIM 2019 Cannes* – międzynarodowe targi poświęcone nieruchomościom komercyjnym; udział w Konferencji *ABSL Warszawa 2019* – ABSL to Związek Liderów Sektora Nowoczesnych Usług Biznesowych; Targi *Trans Logistica Warszawa* i Konferencja *HR Tech Summit Warszawa* oraz Konferencji *Future 2 to 5 – Bluevine Consulting*.

2) REKOMENDACJA

Dalsze uzbrajanie terenów inwestycyjnych oraz powiększanie powierzchni biurowo-usługowej dostępnej dla nowych inwestorów, a także uchwalanie lub zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniając potrzeby biznesu w tym zakresie

Działania powyższe mają na celu wsparcie inwestorów, którzy noszą się z planami lokowania swoich siedzib lub działalnością operacyjną w Lublinie, co może mieć bezpośredni wpływ na wzrost zatrudnienia w regionie.

Wśród terenów, które mogą stać się kolejnymi zasobami przygotowanych (uzbrojonych) terenów inwestycyjnych gotowych do wykorzystania przez potencjalnych inwestorów należy wskazać m.in.:

- tereny ul. Melgiewskiej;
- tereny po Fabryce Samochodów Ciężarowych (FSC Lublin);

- tereny po dawnej odlewni Ursus;
- tereny na Hajdowie;
- tereny przy planowanej południowej obwodnicy Lublina (pomiędzy ul. Zemborzycką i Abramowicką);
- tereny pod wysoka zabudowę biurową na Helenowie.

3) REKOMENDACJA

Kształcenie pod potrzeby Biznesu; współpraca z uczelniami, tworzenie nowych kierunków studiów, które są odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku

W ramach budowania postaw przedsiębiorczych miasto Lublin realizuje szereg projektów takich jak *Lubelska Szkoła Przedsiębiorczości*, czy *Przedsiębiorcze Dzieciaki*, oraz już zrealizowany *Lubelska Szkoła Przedsiębiorczości*. W ramach projektu 15 nauczycieli przeszło szkolenia z nowoczesnych modeli biznesowych, a ponad 500 uczniów uczestniczyło w prezentacjach na temat potencjału gospodarczego miasta. Finałem projektu było wydarzenie *Bitwa Startupów* – warsztat symulujący realizację swojego pomysłu na biznes.

4) REKOMENDACJA

Dalsze wspieranie postaw przedsiębiorczości u najmłodszych

Miasto Lublin wspiera postawy przedsiębiorcze u najmłodszych mieszkańców Lublina w projekcie *Przedsiębiorcze Dzieciaki* wzięło udział 360 przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych. Zaangażowanych było 17 lubelskich firm oraz 23 osoby reprezentujące lubelską branżę kreatywną.

5) REKOMENDACJA

Wsparcie przedsiębiorców poprzez organizację szkoleń poprawiających jakość oferowanych usług (zmiana bezpośredniego otoczenia pracy) oraz wzrost rozpoznawalności i rentowności firmy

Projekty: *Kreatywne Przemiany* oraz *Lubelscy Kupcy*, były to działania wspierające przedsiębiorców z branży kreatywnej w Śródmieściu, poprzez warsztaty wykańczania i dekoracji wnętrz organizowane na terenie działalności (w lokalu) danego przedsiębiorcy. Zmiana wizerunku i wystroju wnętrza była trwałym i widocznym rezultatem warsztatów.

IV) W obszarze turystyki

Lublin na przestrzeni kilku ostatnich lat stał się atrakcyjnym miejscem na turystycznym rynku międzynarodowym. Liczba turystów zagranicznych zatrzymujących się w lubelskich obiektach noclegowych w 2018 r. wzrosła o 45,3% w odniesieniu do 2010 r. Dla lepszego zobrazowania pozycji Lublina jako miejsca atrakcyjnego dla turystów zagranicznych warto podkreślić, iż co piąty turysta (21,5%) korzystający z obiektów noclegowych w Lublinie to gość spoza granic Polski. Udział turystów zagranicznych w ogóle jest nieco wyższy, niż otrzymany wynik w ujęciu ogólnopolskim, gdzie 20,9% turystów to goście zagraniczni. Co więcej, powołując się na wyniki rankingu stworzonego na podstawie raportu porównywarki cen lotów loty.ideal.pl, Lublin w 2019 r. znalazł się wśród 10 miast najchętniej odwiedzanych przez zagranicznych turystów. Stworzony ranking został oparty na danych dotyczących wizyt turystów z Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii, Austrii, Włoch, Hiszpanii, Portugalii, Holandii i USA. Analizy zgromadzonego materiału w ramach Lubelskiego Barometru Turystycznego wskazują, że w 2019 r. w badanych obiektach noclegowych najwięcej rezerwacji przypadało zaś na mieszkańców: Ukrainy, Rosji, Izraela, Białorusi, Niemiec, Wielkiej Brytanii oraz Litwy.

Na wzrost zainteresowania ofertą turystyczną Lublina ma wpływ wiele czynników takich, jak lepsze połączenia komunikacyjne, rozwój infrastrukturalny Lublina (szczególnie w zakresie branży HoReCa) oraz atrakcyjne wydarzenia kulturalne i sportowe.

Powyższe informacje obrazują konieczną intensyfikację działań miasta Lublin w zakresie rozwoju oferty turystycznej i realizacji działań promujących ofertę przyjazdową na rynkach zagranicznych. **Ze względu na widocznie rosnące zainteresowanie ofertą przyjazdową Lublina, niezbędne jest podjęcie dalszych działań na rzecz rozwoju oferty oraz dostosowania standardów promocji i informacji turystycznej dla potrzeb ruchu turystów zagranicznych.**

1) REKOMENDACJA

Budowanie wizerunku Lublina jako atrakcyjnej destynacji turystycznej na arenie międzynarodowej

Działania te mają na celu realizację szeregu zadań gwarantujących zbudowanie atrakcyjnego wizerunku oferty turystycznej Lublina na strategicznych rynkach emisyjnych. W tym celu niezbędne jest zbudowanie narracji w promocji turystycznej Lublina skierowanej do indywidualnego odbiorcy zagranicznego uwzględniając jego potrzeby, zwyczaje i preferencje wyjazdowe oraz różnicując działania promocyjne w zależności od kraju, w którym prowadzona ma być kampania wizerunkowa. Odzwierciedleniem tych kampanii powinny być profesjonalnie przygotowane materiały zarówno na rzecz działań prowadzonych w Internecie, indywidualnych spotkań B2B podczas turystycznych wydarzeń branżowych, jak i materiały drukowane opracowane z myślą o realizacji działań promocyjnych poza granicami kraju.

Realizacji celu powinien również służyć specjalny miejski portal turystyczny, który w atrakcyjny wizualnie sposób prezentowałby kompleksową ofertę turystyczną Lublina uwzględniając szczegółowy opis produktów i pakietów turystycznych oraz ofert czasu wolnego w podziale na obszary tematyczne, motywy przyjazdu i podstawową segmentację turystów. Niezwykle ważnym obszarem funkcjonowania strony powinna być również prezentacja oferty Lublina w kontekście zasobów miasta dla rozwoju przemysłu spotkań (MICE).

Szczególne znaczenie dla budowy wizerunku Lublina, jako atrakcyjnej destynacji turystycznej, ma **współpraca z Polską Organizacją Turystyczną** oraz podlegającymi jej zagranicznymi oddziałami. W 2019 roku Lublin został wyróżniony prestiżowym tytułem Polskiej Marki Turystycznej, dzięki czemu pojawiło się wiele możliwości turystycznej promocji zagranicznej miasta. Efektywna realizacja tych zadań wymaga jednak poniesienia pewnych dodatkowych środków finansowych dla zapewnienia wysokiego ekwiwalentu reklamowego tych akcji, szczególnie w zakresie w dotychczas nieosiągalnych kanałów dotarcia do turystów zagranicznych.

2) REKOMENDACJA

Profesjonalizacja obsługi turysty zagranicznego w Lublinie

Dynamiczny rozwój oferty turystycznej Lublina oraz rosnąca popularność miasta wśród gości zagranicznych oznacza konieczność zapewnienia profesjonalnej obsługi turysty na miejscu oraz **jakościowej oferty produktowej dostępnej w wielu wersjach językowych**.

W tym zakresie niezbędne jest podejmowanie inicjatyw mających na celu przystosowanie kluczowych obszarów recepcji turystycznej do potrzeb turysty

zagranicznego. Oznacza to między innymi rzetelne oznakowanie atrakcji, szlaków i zabytków wraz z dostępną informacją w co najmniej angielskiej wersji językowej. Priorytetem jest aktualizacja i opracowanie spójnego Systemu informacji Turystycznej uwzględniającego szereg nośników informacji turystycznej dedykowanych polskiemu i zagranicznemu turyście pieszemu, rowerowemu i zmotoryzowanemu. Niezbędne jest również dotarcie z atrakcyjną i rzetelną informacją turystyczną do punktów pierwszego kontaktu turystów z Lublinem tj. obiekty hotelarskie, główne węzły przesiadkowe tj. Port Lotniczy Lublin, Dworzec Metropolitalny (planowany), ale również przestrzenie targowe, konferencyjne i instytucje kultury. Niezbędne jest również podjęcie usprawnień mających na celu poprawę funkcjonowania Lubelskiego Ośrodka Informacji Turystycznej i Kulturalnej w odniesieniu do prezentacji odbiorcom zagranicznym oferty turystycznej miasta oraz komercjalizacji oferty czasu wolnego.

Kolejnym ważnym aspektem jest **przygotowanie i wdrożenie systemu kształcenia kadr dla turystyki zagranicznej**. Ograniczona dostępność obcojęzycznej, profesjonalnej obsługi przewodnickiej, niekompletna oferta skierowana do odbiorców zagranicznych w wybranych obiektach turystycznych i kulturalnych oraz stosunkowo niska indywidualna aktywność branży turystycznej w zakresie promocji zagranicznej Lublina to główne obszary działań niezbędnych do podjęcia w najbliższym czasie. W tym celu konieczne jest zbudowanie platformy współpracy i integracji branży turystycznej oraz opracowanie standardów współpracy z organizatorami turystyki przyjazdowej do Lublina i regionu.

3) REKOMENDACJA

Współpraca miasta Lublin na rzecz rozwoju i zarządzania ofertą skierowaną do turysty zagranicznego

Strategiczne kształtowanie zagranicznej polityki turystycznej Lublina zakłada diagnozowanie i realizację materialnych i emocjonalnych potrzeb odwiedzających, wykorzystanie przewag konkurencyjnych oraz uwzględnienie innowacji i nowych trendów w zakresie ewolucji ruchu turystycznego. Działania te powinny być realizowane za sprawą aktywnego udziału miasta Lublin w różnych formach kooperacji, stowarzyszeń i partnerstw międzynarodowych podejmujących tematykę zrównoważonego rozwoju turystycznego miast. Niezbędne jest inicjowanie działań mających na celu wzajemne uczenie się miast poprzez wymianę wspólnych praktyk lub realizację projektów turystycznych o zasięgu międzynarodowym.

Dalszy rozwój turystyczny miasta wymaga również tworzenia atrakcyjnych warunków do rozwoju jakościowej bazy turystycznej przez podmioty prywatne. Stałe lobbowanie, tworzenie atrakcyjnych ofert inwestycyjnych oraz zabieganie o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych musi być poparte strategicznym planowaniem w perspektywie długookresowej. Współdziałanie w tym zakresie jest niezbędne zarówno z podmiotami szeroko rozumianej branży turystycznej, jak i placówkami naukowo-badawczymi, stowarzyszeniami i instytucjami działającymi w zakresie turystyki i kultury.

V) W obszarze akademickości

Umiejscowienie uczelni było słusznym zamierzeniem realizowanej od ośmiu lat strategii przyciągania studentów zagranicznych w ramach programu *Study in Lublin*. W roku akademickim 2018/19 studiowało ich w Lublinie 6352, a aktualne tegoroczne dane z Komendy Miejskiej Policji mówią już o liczbie 7048 obcokrajowców studiujących na 9 lubelskich uczelniach, **bez zgłoszonych stosownym służbom incydentów bezpieczeństwa wynikających z jakiegokolwiek formy dyskryminacji. Miastu Lublin nie znane są także, podobne przypadki dyskryminacji studentów zagranicznych, które zgłaszane by były do ambasad poszczególnych krajów.**

1) REKOMENDACJA

Udostępnianie miejskich, drukowanych materiałów informacyjnych (brozury, ulotki, opracowania, informatory itp.) na potrzeby uczestnictwa w wizytach studyjnych i wydarzeniach międzynarodowych promujących potencjał akademicki miasta Lublin

2) REKOMENDACJA

Udostępnianie powierzchni wystawienniczej pod szyldem miasta Lublin (miasto akademickie). Działanie to pozwala na lepszą promocję i wzrost rozpoznawalności lubelskich uczelni, które w ten sposób są automatycznie kojarzone z ugruntowaną już marką miasta Lublin (Miasto Inspiracji)

3) REKOMENDACJA

Inicjowanie i koordynowanie wyjazdów promocyjnych do miast partnerskich przy wykorzystaniu kontaktów miasta ze szkołami zagranicznymi, m.in. w takich państwach jak: Ukraina, Białoruś, Niemcy, Turcja, Kazachstan, Francja, etc. oraz wzmożone zaangażowanie miasta w promocję akademickości, poprzez stoiska na targach edukacyjnych na

Ukrainie, Białorusi, w Uzbekistanie, Kazachstanie, Tajwanie, etc.)

4) REKOMENDACJA

Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dla mieszkańców Lublina, pokazującej korzystny wpływ studentów zagranicznych na wizerunek miasta oraz informującej o wpływie współczynnika umiędzynarodowienia uczelni na rozwój miasta

Akademickość jest czynnikiem silnie determinującym rozwój społeczno-gospodarczy miast. Do Lublina przyciąga studentów różnorodność dostępnych kierunków, szeroka oferta edukacyjno-kulturalna oraz możliwość wzbogacenia doświadczenia dodatkowymi szkoleniami i stażami w firmach. Studenci zagraniczni to swoista kuźnia talentów, dzięki której wiele zyskują sami pracodawcy. Znaczący potencjał akademickiego Lublina tworzy również przestrzeń do rozwijania współpracy z administracją, środowiskiem start-upowym i potencjalnymi inwestorami. Uwzględniając znaczenie sektora nauki dla gospodarki i miasta, miasto Lublin współpracuje z lubelskimi uczelniami, realizując liczne przedsięwzięcia pro-gospodarcze i edukacyjne (Check IT, LWIT, Research in Lublin).

Co czwarty mieszkaniec Lublina jest studentem, a uczelnie są największymi pracodawcami. W związku z tym jednym z celów ujętych w Strategii Rozwoju Lublina na lata 2013-2020 było przyciągnięcie zdolnych studentów i stworzenie dla nich oferty samorealizacji w mieście. Samo posiadanie uczelni w mieście nie gwarantuje napływu młodych ludzi. Kandydaci **analizują przede wszystkim ofertę dostępnych kierunków**, a dokładnie to, czy są zgodne z ich zainteresowaniami oraz planami na przyszłość. Wśród dalszych ważnych czynników wyboru znajdują się: koszty studiowania, jakość życia w mieście, dostępność komunikacyjna zewnętrzna i możliwości przemieszczania się w obrębie miasta, oferta kulturalna i rekreacyjna, a także ułatwienia administracyjne i formalne dla ludzi osiedlających się na czas studiów w mieście lub też zapisujących się na daną uczelnię. Atrakcyjny rynek pracy, obok wysokich zarobków, decyduje o tym, czy studenci zwiążą swoją przyszłość na stałe z miastem, w którym zdobyli wykształcenie, czy też opuszczą je po ich zakończeniu.

VI) W obszarze oświaty

Współpraca międzynarodowa lubelskich szkół stanowi cenny element kształcenia dzieci i młodzieży. Realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych przynosi

wiele korzyści zarówno dla uczniów jak i nauczycieli co przekłada się na wizerunek szkoły, a tym samym i całego Miasta. Na rynku istnieje wiele programów międzynarodowych, które mogą wzbogacić system oświaty o wartości edukacyjne. Są to m.in. programy w sektorze kształcenia i szkolenia zawodowego, których celem jest wspieranie mobilności uczniów i absolwentów oraz ich lepszego dostosowania do potrzeb rynku pracy i wymagań pracodawców, nauczycieli praktycznej nauki zawodów, kadry zarządzającej w placówkach oświatowych, czy też w sektorze edukacji szkolnej, których celem jest poprawa jakości pracy placówki oświatowej przez udział jej pracowników w mobilnościach zagranicznych, takich jak kursy i szkolenia, w trakcie których podnoszą kompetencje zawodowe. Bardzo często prowadzenie takich działań w zakresie współpracy narodowej uzależnione jest od pozyskania środków zewnętrznych, np. w ramach programu Erasmus +, Programu Współpracy Polsko-Niemieckiej. **Należy dążyć do zwiększenia liczby szkół korzystających z programów wymiany międzynarodowej.** Warto wspierać szkoły w organizowaniu międzynarodowych projektów edukacyjnych i promować wśród uczniów korzyści wynikające z zaangażowania w przygotowanie, organizację i uczestniczenie w wymianie międzynarodowej. Wsparcia wymagają również inicjatywy szkół wykraczające poza katalog działań, które mogą być finansowane ze środków UE w ramach projektów, np. udział uczniów w międzynarodowych konkursach. W okresie programowania 2014 – 2020 najwięcej projektów zrealizowano w ramach programu Erasmus+: 44 projekty, zrealizowane przez 27 szkół, a także w ramach programu PO WER: 12 projektów, zrealizowane przez 8 szkół. Współpracowano z partnerami z takich krajów jak m.in.: Francja, Niemcy, Wielka Brytania, Hiszpania, Portugalia, Malta, Włochy, Islandia, Rumunia, Grecja, Finlandia, Turcja, Czechy, Szwecja, Austria, Norwegia, Estonia, Słowacja, Dania, Słowenia, Chorwacja, Łotwa, Bułgaria, Węgry.

Realizacja międzynarodowych projektów partnerskich przynosi wiele korzyści w zakresie:

- podniesienia praktycznej umiejętności posługiwania się językiem obcym
- zwiększenia zdolności komunikacyjnych młodzieży w kontaktach z rówieśnikami z krajów Europejskich, dzięki lepszemu poznaniu języka, kontekstu kulturowego i obyczajowego;
- zwiększenia umiejętności współdziałania w grupie, której członkowie pochodzą z różnych krajów i grup kulturowych, przygotowania zawodowego (w przypadku projektów dotyczących mobilności zawodowej, staże zawodowe dla uczniów);
- podniesienia jakości nauczania dzięki skutecznemu motywowaniu uczniów oraz szkoleniu nauczycieli.

1) REKOMENDACJA

Dalsze rozwijanie współpracy międzynarodowej szkół w celu podnoszenia kompetencji kluczowych, w tym w szczególności językowych

uczniów i nauczycieli, znajomości historii i kultury innych krajów oraz budowania poczucia tożsamości europejskiej.

2) REKOMENDACJA

Uproszczenie procedur związanych z realizacją międzynarodowych projektów przez szkoły, umożliwiające bezpośrednią realizację i rozliczenie projektów międzynarodowych przez dyrektorów szkół pod nadzorem Wydziału Oświaty i Wychowania.

3) REKOMENDACJA

Kontynuowanie działań dotyczących zwiększenia mobilności zawodowej uczniów poprzez zapoznanie uczniów z warunkami i wymogami europejskiego rynku pracy, zdobywanie doświadczenia zawodowego dzięki uczestnictwu uczniów w stażach, praktykach zagranicznych

4) REKOMENDACJA

Promocja miasta Lublin za granicą poprzez współpracę szkół z partnerami zagranicznymi. Wspieranie działań placówek oświaty w zakresie nawiązywania i rozwoju współpracy międzynarodowej (m.in. poprzez informowanie o możliwościach uzyskania dofinansowania na współpracę międzynarodową, szkolenia i doradztwo dot. aplikowania, realizacji i rozliczania projektów międzynarodowych, wsparcie w zakresie pozyskania partnerów, a także uproszczenia procedury opiniowania projektów szkolnych).

Opracowanie merytoryczne materiału
Biuro-Centrum Współpracy Międzynarodowej